

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ ve ADALET SİSTEMİNE ETKİLERİ

Av. Prof. Dr. Metin Feyzioğlu
Türkiye Barolar Birliği Başkanı

Hukukun üstün olduğu çağdaş bir demokrasinin yani demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletinin olmazsa olmazı, yürütmenin eylem ve işlemlerinin yargı denetimine tabi olmasıdır. Yargının olmazsa olmazı da, mahkemelerin tam anlamı ile bağımsızlığı ve tarafsızlığıdır. Bağımsız yargının olmadığı bir yerde, hukuk devletinden ya da hukukun üstünlüğünden söz etmek mümkün değildir.

Anayasa başta olmak üzere yasaları uygulamak yerine; yasaları defakto duruma uydurma çabasının, ülkeyi giderek derinleşen siyasal ve toplumsal bir kutuplaşma ve kurumlar arası çatışmaya sürükleyebileceği unutulmamalıdır!..

Sonuç: “Yönetemeyen demokrasi” ve “adalet üretemeyen yargı”dır!..

Hal böyle iken ve Türkiye’nin, “toplumsal mutabakat belgesi” özelliklerine haiz bir yeni anayasa ile birlikte, gerçek anlamda, çağdaş bir hukuk reformuna ihtiyacının olduğu tartışmasız iken; uzlaşma ihtiyacı duyulmaksızın, birçok demokratik değer zorlanması pahasına özensizce hazırlanmış, rejim açısından tehlikeli gelişmelere kapı aralayan, hukuki temeli zayıf, yeni bir “Anayasa Değişiklik Paketi” referandumuna sunulmak üzeredir.

16 Nisan’da milletimizin oyuna sunulacak olan Anayasa değişikliğinin kabulü halinde; TBMM’nin fonksiyonları yok edilmekte, kuvvetler ayrılığı fiilen ortadan kaldırılmakta, yasama, yürütme ve yargı, aynı zamanda bir siyasi partinin genel başkanı da olabilecek olan Cumhurbaşkanı’nın fiili kontrolüne verilmektedir.

Kısacası; denge ve denetim sisteminin de etkin uygulamasının olmayacağı, tüm güç ve yetkinin, seçilecek Başkan’a yani bir kişiye verileceği böyle bir sistemde; Türkiye’nin hızla güçler ayrılığından güçler birliğine doğru kayması kaçınılmaz hale gelecektir...

Seçilecek Cumhurbaşkanı’nın fiilen hem hükümet, hem de Meclis’in yetkilerini kullanabileceği, milletvekillerini, yüksek bürokrasiyi ve yüksek yargıyı da bizzat belirleyebileceği böyle bir sistemde Devlet’in; demokratik, laik, sosyal, hukuk devleti özelliği de adeta savunmasız hale getirilmiş olacaktır!..

“Cumhurbaşkanlığı Sistemi” olarak dünyada örneği olmayan ve seçilmiş ve seçilecek Cumhurbaşkanı’nın, zamanında Gazi Mustafa Kemal Atatürk’e bile verilmemiş yetkilerle donatılacağı bu sistemde esasen devlet yapısı ve işleyişi değiştirilmekte ve Türk milleti adına TBMM tarafından kullanılan egemenlik hak ve yetkisi de adeta el değiştirmektedir.

Kaldı ki, Gazi Mustafa Kemal Atatürk, kendisine başkan olması önerildiğinde; “Padişahlıktan yeni kurtulduk, başınıza yeni padişahlar mı arıyorsunuz” diyerek reddetmişti.

Öte yandan; çağdaş demokrasilerde “özgürlük ve güven” ilişkisi en önemli belirleyici öğelerdendir. Güvenlik, ancak özgürlüğü sağladığı ölçüde var sayılır. O nedenle getirilmek istenen değişikliklerin, daha güvenli ve daha özgür bir yaşam ortamı sunup sunmadığı hususu, öncelikli olarak değerlendirilmelidir diye düşünüyorum.

Referandumuna sunulacak Anayasa değişikliğinin kabul edilmesi halinde, hemen yürürlüğe girecek olan hükümlerin başında “Cumhurbaşkanı’nın partili olması” ve “yargıya ilişkin düzenlemeler” geliyor. Böylece Hakimler ve Savcılar Kurulu ile Anayasa Mahkemesi de bu çerçevede değişmiş olacak.

Bu durumda; bu tekliflerin büyük bir bölümünün 2019’dan sonra yani önümüzdeki ilk seçimden sonra yürürlüğe girecek olması karşısında yani yeterince zaman olduğu halde, “Ülkemizin içinde bulunduğu bu çok zor koşullarda ne bu acele?” sorusu da öncelikli olarak cevaplanmalıdır...

Bu referandum genel seçim değildir; Cumhurbaşkanı ve milletvekilleri yeniden seçilmiyor, hepsi görevlerine devam ediyorlar.

Aslında oylanacak olan demokratik parlamenter rejimdir, egemenlik hakkımızdır, geleceğimizdir... Bu önemli süreçte; çocuklarımız adına, müşterek geleceğimiz adına Türk milletinin birer mensubu olarak hepimizin ortak sorumluluğu vardır ve bu ülkede yaşayan herkese görev düşüyor.

Son olarak vurgulamak istediğim husus şudur: Çağdaş demokrasilerde, ülke yönetimine ilişkin hak ve sorumluluğun, ancak ve ancak, kuvvetler ayrılığı ilkesine uygun biçimde, “bağımsız yargı tarafından denetlenme” koşul ve kabulü ile verilebildiği de unutulmamalıdır.

Bağımsız yargı tarafından denetlenmesi engellenen yani “siyasallaştırılan yargı, adalet değil, hüsrana doğurur”; çünkü “siyasetin girdiği mahkmeden, adalet kaçır.”

Oysa amacımız; çağdaş, demokratik, laik, sosyal, hukuk devletini yaşatmaktır ve parlamenter sistemin eksikleri giderilerek, mevcut yasalar ihlal edilmeden de bu amaca ulaşılabilmesine inanıyoruz.

Zira ülkemizin kalkınması, gelişmesi ve çağdaş uygarlık seviyesine erişmesi, ancak demokratik hukuk devleti kurallarının eksiksiz ve ödünsüz olarak hayata geçirilmesiyle gerçekleşecektir. ■

